

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului:

pe un an 8 coroane
 „ 1/2 „ 4 „
 „ 1/4 „ 2 „
 Prețul unui număr 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil:

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea: Caransebeș, strada Constantin Burdiz.

Administrația: Caransebeș, strada Parcului 774.

Numărul telefonului: 44.

Manuscripte nu să înapoiază.

PARTIDUL MODERAT.

„S'au cutremurat munții și s'a ivit ridiculul șorecel“. Partidul moderat român și-a arătat cinstita față și acum cu toții ne putem convinge, că e născut mort.

Simțiam și noi de mult, că se pregătește ceva. Dl dr. Emil Babeș de vre-o 3 ani de zile bate străzile Capitalei, aleargă din cafenea în cafenea, dela om la om, ca să capaciteze, să câștige lumea pentru ideile sale, pentru înființarea unui partid moderat român. N'a ajuns la nici un rezultat, ba acum, când a îndrăznit să iasă în publicitate, a fost luat din toate părțile cu furca lungă, pentru că i-a lipsit cea mai de frunte condiție la astfel de întreprinderi: sinceritatea.

Dl dr. Babeș n'a fost sincer, a căutat să umble cu doi bani în trei pungi, căutând poate la naivitatea unora și altora, pânăce în sfârșit s'a putut convinge, că în toată afacerea d-sa a fost cel mai naiv.

Activitatea sa politică și-a început-o dl dr. Babeș, când cu agrăția-re d-lui Teodor Păcățian. Ca să creeze un vânt mai calduț, mai lin pentru clientul său, a făcut politică. A scris mult, s'a combătut pe sine singur, a scris după cum era lipsă. Int'un fel scria în foile românești, într'alt fel în cele maghiare. Da declarații prin foile românești, că nici prin gând nu i-a trecut să înființeze foaie pe banii guvernului, tocmai atunci, când bătea mai tare la uși, ca să i-se deie bani pentru întemeierea foaiei. Când era prins în contradicere, totdeauna avea fraze lungi și late, a căror refren era: „N'am fost înțeles“, „Cutare domn e mărginit“ etc.

Față de persoanele, cu cari venea în atingere, n'a fost sincer. Când se învârtea între naționaliști, se lapădă de dl Burdea, ca în celalalt moment să se prezinte înaintea acestuia, ca să i-se declare de cel mai *mare aderent* și să-l asigure, că numai din *tactică* se lapădă de el, ca să-și asigure bunăvoința lor. Când era între

noi, nu încetă a se lăudă, că i-a succes să capaciteze pe cei mai ultraiști naționaliști pentru programul său. În timpul din urmă a ținut dl Babeș să fie interviuat de dl Teodor Câmpeanu, corespondentul „Minervei“, asupra partidului moderat. S'a lăudat din nou cu încrederea episcopilor, deputaților și ca el să treacă de conducătorul *moderaților*, a declarat, că dl Burdea poate face parte din partidul său.

A pășit în publicitate. Primirea ce i-s'a făcut din toate părțile, îl va fi desmeticit pe dl Babeș. Se va fi convins, că cu nesinceritatea nu poți ajunge departe, că lumea nu e atât de naivă, pe cum crede d-sa. Vin declarații după declarații. Dl Vajda declară de neadevărată știrea, că ar fi stat Sibiiul a erupt în hohote, cetind, ca dl avocat Zigrea e proclamat vicepreședinte, la ce nu și-a dat nici odată consimțământul, Prea Sfinția Sa episcopul dela Arad se lapădă de ei, ca de alte rele, iar Inalt Prea Sfințitul metropolit l-a rugat pe dl Babeș să-l lase în pace. Chiar și prietenul său *Birăuț*, cu care dl Babeș întreține cele mai intime legături, se lapădă de el, scriind în fițuica sa „Lupta“ în următorul chip: „Dl Babeș s'a hotărât în sfârșit la ceace să pregătea de mult: să ceară bani dela partidul Kossuthist, dela coaliție, dela guvern — dela cine s'ar fi aflat să-i dee, — pentruca să poată plecă în căutarea unui partid moderat român Kossuthist și încă ceva“. Nu voim să ne identificăm cu părerile „Luptei“, că dl Babeș ar fi cerut bani dela cineva, pentruca este adevărat, că în memorandumul publicat s'au cerut parale, de care memorandum însă dl Babeș se lapădă. Nu avem date sigure, că d-sa ar fi autorul sau ar stă în legături cu autorul memorandumului, și prin urmare nu-i putem face nedreptate cu afirmarea, că ar fi umblat după parale, deși pare cam curios, că programul d-sale ese în lume deodată cu memorandumul și știm, că dl Babeș în alte rânduri de fapt a căutat să înființeze

o foaie pe banii guvernului, meni nu l-a luat în serios, pentruca guvernul n'are lipsă să-și câștige aderenți plătiți. Dar' dl Babeș nu numai din partea românilor, ci și din partea maghiarilor a fost întimpinat cu neîncredere. Acțiunii sale nu i-s'a dat nici o importanță, pentruca nu dl Babeș era persoana chemată, care să stea în fruntea unui popor întreg și toți știau, că în cauză nu s'a ținut nici o conferență sau consfătuire, iar Ilustritatea Sa dl Gál, ca om bătrân și bolnav, s'a retras dela politica activă.

Și noi am înființat organul nostru de publicitate cu gândul să abatem poporul român dela nefericitul curent politic intransigent și să creăm un cursu să-l înfruntăm pe poporul nostru parte cu gravități în afară sau cu urmărirea scopurilor separatistice, ci în cea mai deplină înțelegere cu poporul maghiar să-și meargă calea sa spre cultură, eluptându-și o stare materială mai bună. Am și ajuns la rezultate destul de frumoase, poporul începe a lupta în altă direcție, pentruca am fost sinceri, n'am luptat pentru interesele noastre, n'am umblat pe căi ascunse, n'am lucrat *numai în secret*, ca moderații moderni de felul d-lui Babeș. Pentru reputațiunea noastră, siliți ne vedem a declara, că cu dl Babeș n'am stat în cele politice nici odată de vorbă. Suntem totodată autorizați a declara, că nici Ilustritatea Sa n'a putut simpatiza cu purtarea politică a d-lui Babeș, pe care nu-l ținea capabil a se avânta în fruntea unui popor, neavând acesta nici creșterea de lipsă pentru un astfel de rol, dar' nici legăturile în sus spre guvern și în jos spre popor, iar' un curent politic nou nu se poate nici odată crea într'o cancelarie advocațională și cu conducători fictivi.

Intre împrejurările date, se naște o întrebare: Avem noi lipsă de formarea unui partid în sîmul poporului românesc? Lipsa unui partid nou nu se simte. Datorința celor cu scaun la

judecată o să arate la toate ocaziunile poporului nefericirea ce rezultă din curentul politic intransigent, inaugurat de aceia, cari s'au pus în serviciul Vienei și cari zilnic caută să despartă poporul nostru de cel maghiar, învrăjbindu-l tot mai mult. În sînul unuia dintre partidele parlamentare existente vor avea să între la proximele alegeri mai mulți deputați români, pentru că nu fo. mând grup separat, nu fiind izolați, făcând parte dintr'un partid mare, fiind în continuă atingere cu factorii chemați, vor putea deputații români arăta celor competenți necesitatea de a se căuta și afla un modus vivendi între diferitele popoare, numai în modul acesta vor putea aduce poporului servicii reale și vor pune bază pentru o deplină încredere. Ceice intră în luptă, să meargă cu fruntea deschisă, pe căile drepte, la lumina zilei și nu *numai în secret* după receptul dlui Babeș.

Politicianii de felul dlui Babeș să dispară de pe arena politică.

„Revista Preoților“.

Puține acțiuni publice d'ale preoților noștrii, au provocat o interesare atât de vie și de generală, ca acțiunea preoților din protopopiatul Timișorii de a înființa o revistă a tuturor preoților din întreaga Metropolie.

Nici nu s'a ivit încă „Revista Preoților“ în jurul acestui organ anumite valuri și combinații.

„Tribuna“ și „Lupta“ au fost cele dintâi ziare naționale, cari au întimpinat cu cea mai vădită dușmănie acțiunea preasaltară și mult laudabilă a obiditei noastre preoțimi.

Tactica acestor organe naționale, față de acțiunea preoților români și salutul cel „drăgălaș“, cu care au întimpinat bunăvestirea „Revistei preoților“, sunt viu concertate și în genere desaprobatate de preoțimea română, care desigur, că în propria ei revistă va și da *protegiatelor* lor ocară ce li-se cade pentru acest sămn de „recunoștință“, cu care dătoresc preoților români.

De-altmîntrelea mahnirea vădită a „Tribunei“ și a „Luptei“ se pare a fi pe deplin justificată. Preoțimea a fost adecă întotdeauna cel mai tare razăm al lor în orice fel de luptă și acțiune, și preoțimea a fost întotdeauna cel mai bun cal de înhamat la carul luptelor lor și al intereselor lor, adeseori egoistice și de clică. — Ele dădeau tonul și dispuneau; și era vai de pielea bieteii preoțimi, dacă nu jucă după fluieratul acestor organe naționale (cu acreditare reciproc licitandă). Atunci erau gata cu anatemizarea, cu cotivisirea și scoaterea din Biserica și dela altar a preoților renitenți, cari îndrăznesc a avea alte și a *nu* jucă după fluieratul „Tribunei“ și al „Luptei“.

Ei vezi, acum preoțimea s'a deșteptat și vrea să se emancipeze. Și atunci organele naționale își vor perde terenul, protectoră, razăm și calul cel bun de ham. Și

cine le va scoate carul ce se va înglodă, dacă nu vor fi *popii*?

Iată ce-i doare pe cei dela „Tribuna“ și dela „Lupta“! Iată de ce ne întimpină cu atâta „dragoste“ și se fac, că nu ne înțeleg rostul. Dar — vorba „Tribunei“ — „satul arde, baba să piaptănă“. („Tribuna“ creapă de ciudă, popii își fac datoria.)

E lucru de tot ciudat și chiar caracteristic, că conferințele libere și independente ale preoților sunt poreclite de *comploturi*; iar hotărârile lor socotite de conspirațiuni! Pentru D-zeu, dar' oare tocmai la așa stare de umilință să fi ajuns preoțimea română, ca să n'aibă voe nici a se întruni și a hotărî ceva în interesele sale proprii? Aceasta e o rușine, și dacă mai dăunează mult această stare de umilire rușinoasă, se va vedea înzecit adevărul spus de dl preot *D. Voniga* în programul „Revistei“, că: *preoțimea noastră, în starea ei actuală de umilire, în viața socială și publică, este un factor nebagat în seamă și fără valoare, iar în cea bisericească și pastorală, un organ supus arbitriilor necontrolate!*

Drept aceasta, salutăm cu mare bucurie acțiunea de proprie emancipare a preoților români din protopopiatul Timișorii și așteptăm cu dor și cu sete apariția „Revistei Preoților“, care după cum ne spune și apelul comitetului de redacție, va fi prietenul, povăzitorul și apărătorul preoțimei noastre mult obidite.

E vremea deșteptării! Preoții să-și facă datoria! Prin noi înșine cu Dumnezeu!

Un preot.

Al III-lea triumf al II Sale dlui Constantin Burdia la Orșova.

În 23 Sept. n., și-a luat Il. Sa dl *C. Burdia* drumul spre Orșova, ca și aici, în mijlocul diferitelor națiuni locuite în acest oraș, care e sentinela iubitei noastre patrii, supraveghetoarea puvoiiului din Orient, aci la marginea Dunării, de unde cu o zvârlitură de măciucă poți lovi la mir pe aceia, cari abia zilele trecute au vrut să-și măsoare puterile cu viteaza noastră armată, neastâmpărata Sârbie.

Fără alaiu, fără reclamă, Il. Sa dl *C. Burdia* însoțit abia de unii amici, și-a luat drumul spre Orșova, ca și aici să-și deeseama despre activitatea sa, ca deputat în Dieta țării înaintea alegătorilor săi, cari abia știut-au, că Il. Sa va veni în mijlocul lor, chiar azi, și totuși alergat-a din toate părțile în număr impozant, să-și arete dragostea către iubitul lor deputat dietal.

Pe drum.

Ajuns trenul pe hotarul lablaniței, detunăturile traserilor zguduia văzduhul cu putere. În gară așteaptă poporul care a făcut șpalir, în frunte cu notarul, învățător etc. La oprirea trenului urale de: „să trăiască“ deputatul nostru *Burdia*, sparg văzduhul. Învățătorul *Terfaloga* întimpină pe Il. Sa cu un discurs, în numele poporului, aducându-i omagii, și promițând Il. bărbat alipirea sinceră a poporului, către Il. Sa, bineventându-l. Il. Sa mulțumește pentru dragostea poporului manifestată față de dânsul, care manifestație de iubire, îi dă curagiu la munca grea, la care s'a angajat să o ducă la îndeplinire pentru viitorul națiunii și patriei. Trascurile

urlă, aclamările sunt fără sfârșit, când trenul se pune în mișcare, alăturându-se trenului mai mulți în drum spre Orșova.

La Mehadia.

Mulțime de popor așteaptă trenul, făcând șpalir. Urletele traserilor și aici sunt fără de sfârșit. Muzica întimpinată pe Il. Sa. Inteligență multă, se grăbește a bineventă în mijlocul lor persoana Il. Sale. Uralele și aici sunt fără sfârșit. Trenul se pune în mișcare, găfăind cu greu încărcat de lume, care și aici s'a alăturat spre Orșova. În gara din *Topleț*, deasemenea poporul întimpină trenul cu „Să trăiască“ deputatul nostru *C. Burdia*. Aici deasemenea se alătură popor în tren, unde abia mai eră loc pentru un ac.

La Orșova.

Aici, peronul gării eră negru de cetățeni, autoritățile civile, comercianți, măestrii, muncitori de fabrică, popor, mulțimea părea a lua trenul cu asalt. La oprirea trenului „éljen“, „trăiască“ și „hoch“ cutremurau cordii munților, ai căror vârfuri atingeau nourii. După ce Il. Sa se dă jos din tren e întimpinat de dl primar *Freiler Ignâcz* printr'un discurs zguduitor, zicând cam următoarele: Ilustrisime! Te primim în mijlocul nostru cu dragoste curată, mă simt fericit, că te pot bineventă în mijlocul nostru, în numele cetățenilor Orșovei, fi sigur de sinceritatea și dragostea cetățenilor, cari se alătură cu drag către iubitul lor deputat în persoana Il.-Tale, în ciuda vitregei vremi, în ciuda celor, cari umblă pe căi ascunse să te repună. Rog pe Dumnezeu să-ți lungiască firul vieții, pentru binele și viitorul tignit al grănițelor, al cetățenilor Orșovei și al scumpei noastre patrii. *În numele cetățenilor Orșovei îți exprim un bine ai venit și dorim a te simți fericit în mijlocul nostru.* Il. Sa răspunde emoțional, exprimându-și bucuria de primirea și de simpatiile arătate de către cetățeni prin dl primar. Promite, că își va pune toată puterea, toată rîvna pentruca acești cetățeni să simtă rodul muncii sale, binecuvântându-i memoria! Uralele izbucnesc cu putere subliniind vorbele ultime ale Ilustrului bărbat. Afară o mare de public primește cu urale entusiasmte pe Il. bărbat. Trăsurile se pun în mișcare formând un șir, care părea, că nu mai are sfârșit. Podul de peste Cerna la capul orașului eră împodobit cu stindarde înfipte în emblema patriei. Trecând podul întrăm pe sub porți triumfale, pe toate edificiile orașului sunt înfipte stindarde. Pe zidurile caselor sunt afișate placate în trei limbi, cari chiamă pe cetățeni la întimpinarea Il. Sale. Iată cuprinsul lor: *Frați cetățeni!* Iubitul deputat dietal al cercului nostru, Ilustritatea Sa dl *Constantin Burdia* sosește mâne Joi după amiază cu trenul de 2 oare 17 min. în cercul nostru, să ne deeseamă despre activitatea sa de până acum. Faptele lui vorbesc mai frapant decât orice cuvânt lăudător, dând dovadă, că interesele, propășirea și fericirea noastră le-a purtat totdeauna la inimă. Pentru toate acestea îi suntem datori nu numai cu încrederea și alipirea, ci și cu recunoștința noastră. Ca să depunem recunoștința înaintea lui, ni-se ofere prilejul cel mai potrivit acum, când îl putem felicita cu toată căldura inimei noastre. Dreptacea: *Fraților!* Să eșim cu toții la gară, să-l primim cu bucurie, sărbătorește, să-l salutăm din inimă să-i arătăm, că suntem vrednici de bună-voința lui. Casele noastre să le împodobim cu steaguri! Să sistăm lucrul

de toată ziua! Să fie adăpostirea lui în cercul nostru o adevărată sărbătoare! Darea de seamă va ținea-o pe piața din Schelă la 3^{1/2} oare, să fim cu toții de față și să ascultăm cu bucurie faptele sale. În onoarea sa va avea loc seara la 8 oare o cină comună în hotelul Ozanic. — Ajunși la hotelul *Ozanic*, aici Il Sa e întâmpinat de o deputațiune de cetățeni, din mijlocul cărora iese bătrânul Ozanic și predă Il. Sale un buchet de flori naturale, exprimându-i „bine a-ți venit”. Trascurile urlau cu putere zguduind văzduhul; iar Dunărea făcea spume mișcote fiind undele ei de puterea duruitalui piglelor. Într-o secundă grădina se umple de public; muncitorii dela fabrica de petrolu îmbrăcați în haine de fabrică în rând pe biciclete fac spalir aclamând cu „hoch” și „éljen” pe Il. deputat. Entuziasmul e la culme, când se anunță începerea adunării pentru oarele 3^{1/2} d. am.

Adunarea.

La oarele 3^{1/2} d. am., o deputațiune de cetățeni, invită pe Il. Sa la tribună. Intre uralele mulțimei publicului asistent Il. Sa urcă tribuna. Strigăte de „éljen”, „hoch” și „trăiască” nu mai au sfârșit. Il. Sa își ține darea de seamă în ungurește întrerupt fiind încontinuu de uralele publicului. Se urcă apoi dl preot Chendi și prin cuvinte mișcătoare aduce elogiul Il. Sale, în numele popoului. Il Sa ține un discurs în românește, făcându-și darea de seamă și mulțumind publicului de dragostea și alipirea arătată. Se urcă apoi pe tribună dl director al fabricii de petrolu Dr. Schrenk, care rostește un discurs admirabil în limba germană, arătând meritele Il. Sale pe terenul industrial din graniță, îl asigură de călduroasa și sincera alipire a cetățenilor industriași, cari datori sunt cu recunoștință pentru multele favoruri, primite în urma intervenției Il. Sale. „Hoch”-ul celor prezenți eră ca o vijolie, nu mai avea capăt. Il. Sa răspunde dlui Dr. Schrenk, nemțește, asigurând pe cetățeni, că totul va face întotdeauna pentru înflorirea industriei și comerțului comun, cât puterile îi vor permite, ca și industriașii să se bucure de readele muncii sale. Se urcă apoi pe tribună dl controlor de contabilitate din loc: *Stuiber Dezső*, și cu toate, că nu e român, ține un discurs românesc într-o românească perfectă. Dl vorbitor, ca fiu de grănicer, e indignat până la culme și respinge cu scârbă pe acei soboli din tufă, cari necutezând a-și da numele în vileag, atacă prin fițuicile lor persoana Il. Sale. Condamnă în termeni aspri pe „Grănicerul”, sobolul, care se ascunde sub acest anonim, atacând buna vază a Il. Sale, căutând prin căli lașe a slăbi autoritatea Il. Sale înaintea grănicerilor. După-ce sbiciește cu asprime pe viteazul din tufă, răspunde cu indignare purtarea destrăbălată a pressei naționaliste, care numai din minciuni se hrănește. Pe anonimul „grănicer” îl declară de nevrednic a purta numele de grănicer, deoarece grănicerul e cu mult mai cinstit, și nu e în stare a huli pe fiul graniței, pe acela, care merge pe calea dreptății, pe calea cinstei Il. Sa dl C. Burdia. Indeamnă pe Il. Sa să nu despereze, să aibe curagiu, să nu creadă, că e singur, căci grănicerii sunt la spatele Il. Sale, îl urmează cu credință până dincolo de mormânt!

Discursul dlui *Stuiber* e acoperit de: *condamnăm cu asprime campania spurcată*

a mincinoșilor, cari numai din minciuni se hrănesc, Trăiască Burdia! Jos cu clicășii! Jos cu mincinoșii! Las, că vor veni ei iar la noi și vor păși-o mai urât ca la Mehadia, le vom da cu picioru 'n coaste!

Se naște un tumult, care părea, că nu are sfârșit. Cele mai aspre epitete erau aruncate în cărca vitejilor din tufă. — Un răs ne cuprinse pe toți, când o voce zise: *Unde e Birăuț cu clicășii lui, să-i adăpăm, îngrășând peștii Dunării cu ei?!*

Il. Sa emoționat răspunde vorbitorului: *că nici pe un moment nu mă pot oprî în calea mea acești clicăși, căci calea pe care merg e sfântă, cinstită, idealul meu e viitorul tignit al națiunii mele, înflorirea patriei mele scumpe, pentru cari voiu muri cu drag știind, că viața mea, activitatea mea îmi va binecuvânta-o urmașii mei, ai națiunii și ai patriei mele iubite, junghiul lor îmi dă înbold la și mai mare muncă oțelindu-mă, loviturile lor îmi fac bine, știind, că din invidie și din răutate o fac. Trăiască națiunea mea și toate națiunile conlocuitoare în această scumpă patrie, trăiască patria, trăiască grănicerii, al căror fiu sunt!* Acestea fu cuvintele Il. Sale, cari au fost acoperite cu aplauze frenetice.

Urcă tribuna dl *Major Weissel*, care în limba maghiară mulțumește Il. Sale pentru jertfele aduse pe altarul culturii și industriei, asigurându-l de dragostea cetățenilor Orșovei, mulțumindu-i pentru osteneala ce a făcut-o venind în mijlocul cetățenilor Orșovei. O deputațiune a „*Reuniunii culturale Szécsenyi*” se prezintă la Il. Sa, predându-i o diplomă de onoare. Prin o vorbire, prezidentul, declară ca membru de onoare a susnumitei societăți pe Il. Sa, bărbat zicând: că se simte mândră societatea, numărând în mijlocul ei, ca membru pe cel mai devotat fiu al graniței.

Cu acestea adunarea, a ajuns la sfârșit între puternice urale la adresa Il. Sale dlui C. Burdia. Il. Sa se retrage în apartamentele sale din hotel, unde a urmat prezentarea următoarelor deputațiuni: *Tisovițenii*, *bemii din Eibenthal*, *Plovișovițenii*, *Dubovenii*, *Ogradena-nouă*, *veche*, *Jeșelnița*, *Orșova*, *Mehadia*, *Topleț*, *Tuffir* ș. a., a căror dorință diferite Il. Sa le-a ascultat cu paciință, însemnându-și, ca să intervină în cauzele lor dorite.

Banchetul.

E prezentă toată inteligența din Orșova cu primarul în frunte. Apariția Il. Sale în sala de banchet, e primită cu: „éljen” „hoch” și „să trăiască”. — Primul vorbitor, care se ridică e dl *Nobel Mór*, care subliniază meritele Il. Sale, amintind, că dânsului are a se mulțumi, pentru scutirea de vamă a podului de peste Cerna, asfaltarea stradei principale a Orșovei, care acum e în lucrare schimbarea dreptului de vamă, cari toate sunt înlănțuite la numele Il. Sale C. Burdia. Roagă, ca în politică să fie interpretul cetățenilor pentru aducerea la realizare a *votului universal a băncii independente* etc. Condamnă calea greșită a pressei ultraiste, pe aceia, cari prin căi nepermise umblă a înstrăina națiunea română de cea maghiară. Laudă curagiul Il. Sale, de a ținea piept față de urgia cu care aceștia se reped asupra sa. Laudă ținuta Il. Sale patriotice. Salută cu drag în mijlocul inteligenței și cetățenilor persoana celui mai devotat deputat al cercului, dintre cari au fost până aci. Dumnezeu să te trăiască Ilustrisime!

Il. Sa se scoală și prin cuvinte alese și

bine-simțite, mulțumește vorbitorului pentru încurajare, zice, că cuvintele dlui Nobel îl oțlesc în munca sa, știut fiind, că sunt isvoite cu sinceritate, și sunt expresiunile cetățenilor Orșovei. Sunt născut român, voiu muri tot așa, însă să o știe ori și cine, că atunci, când interesele patriei mele cer brațele, sângele, viața mea sunt patriot bun și maghiar, ca și cel mai hotărât fiu al națiunii maghiare. — Vorbele Il. Sale sunt acoperite de aplauze frenetice!

Se scoală apoi dl *Ivașcovici Șofron*, un vorbitor talentat, care ține un discurs în onoarea Il. Sale, felicitându-l ca membru de onoare al „*Reun. cult. Szécsenyi*”, și îl roagă, ca atât moral cât și material să fie spriginitorul acestui far cultural. Se țin mai multe toaste în nemțește, românește, sârbește și ungurește. Dl *Brankovics* din Caransebeș ține un discurs frumos în onoarea damelor, mamelor și fiicelor cetățene a Orșovei.

Cu acestea se încheie banchetul, care a ținut în continuă animație până târziu, îndepărtându-se toți pe la locuințele lor, ducând cu ei cele mai plăcute momente petrecute în compania Il. Sale dlui C. Burdia.

Il. Sa în 24 c. st. n., a inspecționat forresteria de acolo; iar în 26 Sept. a părăsit Orșova însoțit la gară de mulțime de trăsuri și cetățeni. A plecat Il. Sa la Budapesta, pentru a fi de față la deschiderea parlamentului.

Goga și „Asociațiunea”.

În diferite rânduri ne-am ocupat cu afacerile „*Astrei*”, pentru că această instituțiune a fost întemeiată de însuflețirii noastre antecesori, ca să fie un focular pentru cultura popoului român. E deja veche această instituțiune. Dispune de mijloace frumoase pentru ajungerea scopului. Și cu toate acestea siliți suntem să privim cu durere, cum *Asociațiunea* nu produce nimic și din zi în zi merge calea racului. Este această instituțiune întemeiată pentru cultura popoului român, și azi, după atâta amar de vreme, poporul nostru tot e cel mai înapoiat în cultură dintre toate popoarele din patrie, iar ceice s'au *cocoțat* în fruntea afacerilor nu văd, nu aud.

Unde zace răul? Poporul român a jertfit din greu pentru această instituțiune, deci nu putem vorbi de lipsă de jertfă. Răul zace în împrejurarea, că și *Asociațiunea*, ca cele mai multe instituțiuni românești, a devenit loc bun pentru căpătuirea unor indivizi, cari trăesc din grația neamurilor, pentru că în lipsa de cvalificație alt unde nu se mai pot ferici.

Pe timpul cât a fost la *Asociațiune* dl C. Diaconovich, s'a mai produs câte ceva pe terenul literal și *Astra*, da cel puțin semne de viață. S'au fost instituit diferite comisiuni literare, istorice, economice, școlare, ca fiecare secție în sfera sa de activitate să pătrundă în popor, să studieze starea culturală a popoului și apoi să îndrepte unde se poate, să creeze unde se simte lipsă.

Dl *Diaconovich* a trebuit să plece. Se ridicase un nou luceafăr român. *Samsonul* românesc, cu pletele-i frumoase, *mătăsoase*, avea să fie căpătuit. Dl Oct. Goga, după ce a mântuit câțiva ani în Pesta, fără multă ispravă, ajunsese *bărbat*, când îi stă rău pe băncile școlii și devenind ginerele unui bărbat cu influință, a fost căpătuit la *Asociațiune*. Il cunoaștem prea bine pe dl Goga.

Știam, că în afară de păr lung, nu dispune de cunoștințe, cari l-ar îndreptăți a ținea în mâni frânele culturii poporului românesc și nu așteptăm nimic bun dela Asociațiune. Nu ne-am înșelat. De când acest individ se află acolo, nu se mai lucrează cu atâta serioșitate. Asociațiunea nu mai dă semn de viață. Adunările generale, vestite odinioară, au devenit niște ferme goale. Secțiunile se intru-nesc, ca membrii să mai convină și să tragă *diurne grase*, pare că poporul român tot în bunătați s'ar scâldă. Ce se mai face, protocoalele de ședințe și alte lucruri neînsemnate, sunt făcute de dl Tăslăuan, al doilea secretar.

Dl Goga s'a îndeletnicit cu politica. El, copilul necopt, el, absolventul de universitate, fără orice cvalificație, el, căpătuitul și-a luat de soț de muncă pe un muritor de foame, pe vestitul Sciopul, fostul *cassar* dela München, și apoi ține-te tot ce ar stă în calea lor. Ei lovesc în dreapta și stânga. Ei sunt naționaliști cu patentă, pentruca să fie auziți în țara românească și să li-se arunce câte un os în formă de stipendiu. Dl Goga ne-ar obliga foarte, dacă ne-ar arăta, că a produs ceva, că în viața sa a săvârșit ceva, că are cunoștințe temeinice, cari l-ar îndreptăți a cârți și lovi în toți. Dar' dl Goga e om de calibru foarte mic. El, politicianul mare, saltă ca un copil, când câțiva *tineri* din *Cârnecea*, în frunte cu buzatul fiu al dascălului S. Molin, i-au fost trimis o scrisoare de aderență.

În sfârșit a ajuns și el la cunoștința adevărului. A văzut el, că nu mai poate stă în calea progresului, nu mai poate împedeca Asociațiunea în mersul ei regulat. Și-a dat abdicerea din postul de secretar. Așa vestiau toate foile. Noi n'am luat notiță, pentrucă dl Goga a ajuns cu abdicerea, ca copilul din povestea cu: „vine lupul“. Tot abdice și nu se mai duce. Nu putem ști ce scopuri ascunse vor mai avea și aceste abdiceri ale dlui Goga, pentrucă acum din nou cetim, că abdicerea n'a fost primită. Nu ne îndoim, că dl Goga va avea *tăria de caracter*, ca să-și susțină abdicerea, presupunând, că e om matur și a avut serioase motive a abdice. Vom vedea!

PROCESUL

dlui dep. dr. Siegescu în contra „Luptei“.

— Autorul e Romul Molin. — Tradarea secretelor clubului național din Oravița. — Niște epistole interesante. —

Intr'un număr din lunile trecute am fost arătat, că dl deputat dr. Iosif Siegescu a intentat proces de pressă în contra foaiei „Lupta“, pentru un articol, în care un corespondent din Oravița l-a calumniat, că în clasa IV civilă ar fi avut vre-o afacere cu un parapleu.

Procesul acesta a băgat frică în Birăuț — și fiind provocat de judele de investigațiune, a declarat în scris, că articolul acesta a sosit la redacțiune, când dânsul nu era acasă, și că un culegător cu numele Emil Taus l-a publicat fără știrea lui — și declară, că îi pare rău, că în foaia sa a apărut astfel de articlu.

Domnul Birăuț însă a mințit — căci Taus înaintea judeului l-a dat de minciună, afirmând, că articolul acela Birăuț l-a primit, Birăuț l-a dat în tipar, și deci Birăuț

când zice, că nu a fost acasă, când a sosit articolul — Birăuț nu spune adevărul.

Fiind Birăuț din nou ascultat — declară, că autorul articolului încriminat este Romul Molin, — fiul învățătorului penzionat din Cârnecea — fost jumătate de an înscris la universitate.

Acum devine ascultat Romul Molin, care iar în scris declară înaintea judeului, că Birăuț, când îl însinuă pe dânsul de autor — nu spune adevărul.

Birăuț însă susține și pe mai departe, că autorul articolului este Romul Molin și cu mai multe articole scrise cu mâna proprie în contra dlui Burdia, Ionescu etc., documentează, că scrisoarea de pe articolul încriminat este scrisoarea lui Romul Molin și astfel Birăuț, cu orice preț dorește a-l băga în temniță pe tinărul Romul Molin, numai ca să-și scape pielea sa.

Zilele acestea deci, va fi pus sub acuză Romul Molin și când va ajunge în temniță va avea ocaziune a medita asupra bunăvoinței prietenilor săi — și cât de urât lucru este a calumnia bărbați crescuți în muncă și înaintați prin sirguința proprie.

Cetind atacurile dese și naive alui Molin la adresa dlui deputat — precum și articolele puse în gura unor băețandrii din Cârnecea — am întrebat pe dl deputat, că ce e cauza, că Sava Molin și fiul său Romul îl atacă de atâtea ori prin foi.

La aceasta mi-a răspuns dl deputat următoarele:

„Să povestește, că secretarul marelui Șaguna, anunțase metropolitului, că protopopul X, întotdeauna îl atacă prin foi, îl numește trădător de neam etc.“

La aceasta răspunde Șaguna:

— Fătul-meu, nu mă mir de lucrul acesta. Protopopul X tot ce a ajuns în viață mie are să-mi mulțamească, deci considerând perversitatea inimei lui, nici nu aștept dela dânsul alta, decât hulire. Doară credință afli la câni — iar' nu la oameni.

Așa sunt și eu cu Molineștii. Până au avut lipsă de mine — zice dl deputat — tot pe lângă mine erau. Bătrânul Savu Molin, cugetând, că prin tradarea secretelor din clubul național din Oravița mă câștigă — a început a-mi desvâli unele lucruri la adresa lui dr. Nedelcu, Popoviciu protopopul, dr. Cigărean, Jian etc. Eu l-am oprit a mă plictisi cu astfel de vorbe — căci nu am suferit calumniarea numiților domni, pe cari eu i-am stimat și îi stimez, deși suntem în cele politice de convingeri contrare. Tinărul Romul Molin, însă a compus o scrisoare de aderență și aceea a subscris-o cu bunii și blâzii Cârnețeni — chiar ca și cum au subscris Cârnețenii acum epistoala deschisă către deputații naționali. Oameni mai buni, ca Cârnețenii nu poți afla. Imi pare rău de ei, că au ajuns pe mâna astorfel de oameni — cari îi folosesc pentru interesele lor proprii.

Acuși vor vedea, că o pățesc ca șchiopul, care și-a luat de ajutor un orb — și după aceea amândoi au căzut în groapă; vor vedea, că Molineștii ce scopuri au avut.

Dl deputat îmi arată mai multe epistole de ale lui Savu Molin, din cari, cu îngăduința dlui deputat, mi-am însemnat următoarele:

„Acuma aievea fiind convins, te rog să mă numeri între adicții d-tale cei mai sinceri, de cari dispuni, cu cea mai deplină în-

credere, acordându-mi totodată timp și prilej, ca să te servesc într'un chip sau altu“.

„Cu aceste te rog primește mulțamita mea ferbinte, pentru interesul ce-l porți fiului meu Romulus“.

În altă epistolă să scuză, că nu el e autorul articolelor și între altele zice:

„... Dar în sfârșit nu înțeleg, ce consecvență ar fi și din o parte și din alta... când astă vară v'am adus osanele, pre lângă cari eu vă sunt foarte îndatorat, pentru binele ce mi-lați făcut fiului meu Romulus“.

„Cumcă bănuiala D-Voastră asupra mea e neîntemeiată, pot să vă dovedesc numai în următorul mod: „La dorința D-Voastră voi publică o declarațiune, cumcă eu nu sunt autorul, nici nu mă identific cu autorul respectivei scrisori; pre care îl condemn din partea mea, fie acela ori cine ar fi“.*)

„Recunosc cumcă mai cu de toamnă, am avut adese controverse cu politicianii noștrii naționali din Oravița, asupra persoanei și ținutei D-Vobstre politice, scăpându-mă gura despre intențiunile bune ce le aveți față de românii din cercul acesta“.

Am stat încremenit la cetirea acestor epistole și cugetând la modul acela mârșav, cum Molineștii atacă pe binefăcătorul lor — m'a cuprins o jale și o desperare, văzând, că la unii, dintre românii noștrii simțul de omenie, caracterul și simțul de recunoștință a dispărut că totul.

Și astfel de oameni voesc să conducă pe sârmanii Cârnețeni, cari își croesc scrisul după lipsuri.

La întrebarea aceea, că oare pot să-mi fac notițe din epistolele acestea. Dl deputat mi-a răspuns:

— Nu am datină a arăta epistolele mele private, dar' dupăce Birăuț a documentat înaintea judeului, și mai de multe ori înaintea mea, că articolele în contra mea mai toate le scriu Molineștii, mă simțesc dispensat a-l mai cruță înaintea publicului.

Așadară drept a avut Șaguna, că cel mai mare dușman îți este acela — cărui mai mult bine i-ai făcut.

NOUTĂȚI.

KĂLINDAR SĂPTĂMÂNAL.

Anul 1909. Luna Septembrie (Răpciune) are 30 zile.

Luna Octomvrie (Brumărel) are 31 zile.

Zilele	Calendarul vechiu	Calendarul nou
Dum.	20 M. Eustatie	3 Candid
Luni	21 C. Codrat	4 Francisc
Mărti	22 M. Foca	5 Placid
Merc.	23 † Z. I. Botez.	6 Bruno
Joi	24 M. Tecla	7 Iustina
Vin.	25 C. Eufrosina	8 Brigita
Sâm.	26 † Ad. S. I. ev.	9 Dionisie

Dum. a 19-a d. Rusalii, ev. 1 d. Luca, gl. 1, v. 8.

„In vremea aceea sta Isus lângă lacul Genizaretului...“

Onomastica Majestății Sale Regelui Francisc Iosif se va serba la 4 Octomvrie n.

Centenarul nașterii Marelui Andreiu baron de Șaguna. I. P. S. Sa dl Archiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu, a dat un circular (Nr. 10393 Pres.), în care dispune, ca în Dumineca din 4/17 Octomvrie a. c. să se sârbeze în toate bisericile și școalele din mitropolia noastră centenarul nașterii Marelui Andreiu.

*) Dl deputat nu a pretins dela dânsul aceasta.

Sedința camerei din 28 Sept. In ședința din 28 Sept. primul ministru Wekerle, a anunțat camerei demisia cabinetului său și a propus, ca pentru a chibzui deslegarea crizei, camera să-și amâne ședințele până la 5 Octomvrie. Propunerea dlui Wekerle a fost primită.

Știri personale. Il. Sa dl cons. și dep. diet. *Constantin Burdia*, după darea de seamă făcută înaintea alegătorilor din Orșova a plecat în 25 l. c. st. n. la Budapesta, ca să fie prezent la desbaterile și deschiderea Parlamentului.

— Dl primar *Octavian Bordan*, după ce și-a împlinit concediul, se va reîntoarce zilele proxime acasă. Posibil în 5 ale lunii Octomvrie își va recuipa postul.

Controlă militară cu rezerviștii din armata comună și de honvezi în toamna aceasta nu se va ținea. Controla glotașilor însă are să se țină.

Pertractările la juriul din Caransebeș, în ciclul de toamnă, se vor ținea începând cu ziua de 15 Octomvrie. Se vor pertracta următoarele: în 15 Oct.: Petru David din Var, acuzat pentru furt, (apărător dl Dr. Nicolae Ionescu); în 16 Oct.: Pavel Merza și George Bălint din Pestyere, pentru furt și omor (apărători d-nii Dr. Roth H. Ernő și Florian Bozgan); în 18 Oct.: Petru Juculescu din Luncăvița, pentru omor, (apărător dl Dr. Gergely Illés); în 19 Oct.: Ilie Cornian și David Martinescu, din Plugova, pentru omor, (apăr. dl Dr. Roth H. Ernő); în 20 Oct.: Nicolae Muntean și femeia lui Nicolae Sava din Glimboaca, pentru omor, (apăr. dl Dr. Roth H. Ernő); în 22 Oct.: Petru Gimboșa din Mehadica, pentru omor, (apăr. dl Dr. Nicolae Ionescu); în 25 Oct.: Mihail Ribescu din Orșova, pentru omor, (apăr. dl Dr. Roth H. Ernő); în 26 Oct.: Ioan Moșu din Poiana, pentru omor, (apăr. dl Dr. Valer Valeanu din Lugoj).

Examene la Brașov și Sibiiu. În săptămâna trecută au fost la Brașov examenele corectoare de maturitate — ear' la Sibiiu examene de cualificațiune învățătorească. La ambele institute românești, ca comisar guvernial a fost dl *Dr. Iosif Siegescu*, deputat dietal. După-cum ni-să scrie, în ambele orașe dl deputat a fost părtaș de o deosebită atențiune. Escelența Sa metropolitul Ioan Mețianu a dat un prânz în onoarea dlui comisar. Duminecă dl *Dr. Iosif Siegescu* s'a reîntors în Budapesta — spre a lua parte la ședințele camerei.

Adunarea comitatensă, de toamnă a comit. C.-Severinului, se ține în 5 Oct. n., care are spre dezbatere 198 puncte.

O hotărîre a Ciacovenilor. Cetățenii români din Ciacova, au hotărît într'o adunare, că: de aici în colo **nu vor mai alege** ca primar al lor pe acel individ, care ar fi aderentul semenilor lui Bucurescu, adecă al „naționaliștilor“, ci numai pe acela, care va fi *bun patriot, și jiu credincios al patriei maghiare*. Au hotărît totodată, că cu cei grupați în partidul așa zis: naționalist **să o rupă cu totul**. Inceputul l'a făcut Ciacovenii, cari s'au convins despre „cauzele mari și sfinte“ a-le sobolilor din tufă cari sunt de pănura celor din jurul „Tribunei“, „Luptei“, „Liberității“ etc., că nu sunt altele, decât **„căpătuiala“**, de pe gârbovita spinare a bietului popor român. O să urmeze pildei Ciacovenilor și alții, să fim numai sănătoși. Mereu, me-

reuș se vor spulberă în vânt toate minciunile, cu cari se susțin și din cari se hrănesc, acești fel de Birăuți, căci poporul a început să-i cunoască, și totodată să se și lapede de ei, ca de ciumă, măturând năsipul pe unde au călcat, ca să nu li-se cunoască urma, își vor scuipa în sîn, își va face poporul cruce, și va aduce laude lui Dumnezeu, că s'a scăpat de o coleră, care a făcut pagube uriașe în mijlocul națiunii române.

Invățător în penziune. Tatăl dlui deputat dietal Dr. Iosif Siegescu, învățătorul gr. cath. din cărnecia, după un serviciu de 36 de ani s'a retras în penziune. Dorim harnicului și de toți lăudatului învățător zile îndelungate, și ca anii vieții sale în penziune să-i petreacă în sănătate. Dl I. Siegescu s'a retras cu o penziune de 1700 cor. anual.

Desvălirea statuei lui Ludovic Kossuth în Arad s'a făcut Duminecă în 19 Sept., cu mare pompă. Statua a fost ridicată, la inițiativa unei societăți messene, prin colectare, începând deja acum sunt 10 ani. Au luat parte la acest act cea mai mare parte a deputaților din partidul independent în frunte cu dl ministru F. Kossuth, în calitate de reprezentant al guvernului. — După-cum spuseseam nr.-ul trecut, a luat parte la acest act și P. S. Sa dl Episcop al Aradului *Ioan I. Papp*, asupra căruia năpustitu-s'a copiii din jurul „Tribunei“, ca o vijolie, urmându-le apoi ceata ceealaltă de lupi ai „Luptei“, „Țara n.“ etc. Ne mirăm mult, cum se poate asta, ca „Tribuna“ a cărei matador e protosincelul *Ciorogariu*, își ia țința de lovit numai în P. S. Sa dl Episcop, ear persoana lui *Ciorogariu* o cruță. Știut este doar, că și dânsul a luat parte lângă P. S. Sa la serbare. Ori doară, la ai lor totul li-e permis? Noi credem, că atacurile contra P. S. Sale, sunt făcute cu mare meșteșug, la poruncă. Ai „lor“ întortochiază lucrurile în fața lumii prin foaia lor: pistol, pe când P. S. Sa deabia are razim de apărare pe *dreptate*, ceea ce e mai sfântă ca urletul în deșert a pistolului matadorilor... și copiilor, cari se joacă cu pistolul ruginit: „Tribuna“.

La arme. Recruții asentați, anul acesta ai armatei comune se vor prezenta sub arme: recruții în 7 Octomvrie, rezerviștii în 5 Octomvrie, iar voluntarii în 1 Octomvrie st. n.

Pușcăturile unui jandarm. În 24 Sept. n., pe la 10 ore a. m., un jandarm, a început a-și descărcă arma pe strada principală a Caransebeșului, băgând fiori de groază în publicul trecător. Din casina oficerească, la moment, au alergat oficerii și cu ajutorul soldaților, cu mare greutate, abia a putut fi desarmat zăpăcitul jandarm. Jandarmul având a-și împlini osânda la care fusese judecat, s'a pus și în amărâla lui s'a îmbătat bine, după-ce apoi a început să puște în dreapta și stânga pe stradă. A fost arestat la moment.

Societatea de agricultură a comit. C.-Severinului, și-a ținut zilele trecute, ad. gen., sub prezidența Il. S. dlui comite-suprem *Fialka Károly*. În urma raportului secretarului Póka József, s'a decis, ca să se permită ținerea de târg în comuna Királykegye, și, se va interveni ca secretarii soc. de agr. din patrie să fie luați la fondurile de penziune. S'a hotărît apoi la propunerea dlui sub-comite *Issekutz Aurel* și a secretarului, ca grădina societății să se parceleze între proprietarii mici, venindu-le întru ajutor acestora.

Matronă înecată. Zilele trecute s'a găsit aruncată la țărm, de valurile Dunării, matroana de 81 ani din Orșova d-na Schreiner J. După-ce a fost cercetat cadavrul cu atențiune, s'a constatat, că biata femeie a fost jertfa unui omor tâlhăresc.

Cale ferată comer. nouă. Firma Bayersdorf și Biach, care a cumpărat codrul lui Bethlen de pe hotarul Fărășești, pentru exploatare, va construi un drum de fer îngust, care va fi în legătură cu calea fer. din Margina. Spre acest scop a și fost o comisiune la fața locului împreună cu dl sub-comite Issekutz Aurel.

Ccrimă. Zilele trecute, mai mulți feciori din comuna Valeapăii, sau petrecut în birtul lui Klein József deacolo. După aceea, ca de obicei, turmentați de răchie s'au luat la ceartă, căruia i-a urmat bătaie. Ziua următoare au aflat apoi pe stradă cadavrul feciorului Zombori József într'un lac de sânge, având mai multe împunsături de cuțite. S'a început cercetare aspră.

Invitare. Fetele patriotice din Ruszkabánya, prin colectă, au ridicat o statuă comemorativă martirei *Maderspach Károlyné*, în Ruszkabánya, care se va desvâli cu mare solemnitate în 10 Octomvrie n. 1909, la care invită cu onoare pe toți aceia, cari prin simțul patriotic doresc a-și arăta pietatea față de martiră. *Comitetul femeilor din Ruszkabánya.*

Schimbare în mersul trenurilor. Acceleratul care sosia de cătră Timișoara la 4:47 d. am. aici, dela 1 Oct. s'a sistat. Cel care venea de cătră Orșova la 11:21 a. m., de asemenea s'a sistat, așa, că dela 1 Oct. vor circula acestea numai între Timișoara—Budapesta, ca de regulă.

Așa i-a fost sfârșitul lui Florea Bot din Henkeres, care eră vestit jur-împrejur, că îi place a vâna pe ascuns și, că din această muncă are un venit frumușel. În zilele trecute umblând prin pădurile din Feneș, a dat de urma unui urs. Nu avea alta poftă acum, decât a-l putea pușca. Luându-și cu sine pușca ascunsă în pădure, pe o potecă, s'a slobozit pe urma ursului. Pe când căuta cu îngrijire aceasta urmă, n'a trecut cu băgare de samă prin tufiș. Și aceasta i-a adus moartea. Căci pușca acățându-i-se în o tufă s'a slobozit omorându-l.

Studenți bolnavi. După-cum spune statistica oficială, la noi sunt mulți studenți bolnavi. Partea cea mai mare a studenților suferă de tuberculosă, de aceea ministrul de culte a adresat o circulară tuturor autorităților școlare, ca să examineze prin medici starea sanitară a studenților înscriși. Celor mai săraci li-se oferă locuri gratuite în sanatorii.

Moarte crâncenă. Toader Bonce, de fel din comuna Brátka, a plecat dela gară cu un car încărcat cu lemne pentru a-l duce la Fabrica din Remek. Pe drum când era să treacă peste o groapă, carul s'a răsturnat îngropând sub el și trupul nefericitului muncitor.

Deșertul Mezopotaniei. E vorba de planul unui inginer englez, de a canaliză deșertul Mezopotaniei, unde după ultimele cercetări trebuie să fi fost raiul biblic și a-l face iarăși fructifer. Fertilitatea solului pe aceste locuri este atât de mare, încât dacă s'ar canaliză, ar deveni din nou acel rai care a fost.

Uciagaşa tatălui ei. Se scrie din Deva, că în comuna Serb juratul Ion Baba a fost omorât de cătră fiica lui în etate de 18 ani. La interogator, fata a spus, că tatăl ei devenise un beţiv, şi cheltuia toată averea; dânsa se temea, că va ajunge pe drumuri. În 12 Sept. tatăl ei venise acasă beat şi a bătut-o, atunci dânsa s'a hotărît să-l omoare, a luat o săcure şi a placat înspre căutarea tatălui său. Aflându-l în marginea unui şanţ dormind, i-a zdrobit capul.

Ştiri de peste hotară.

Să încaeră Ruşii cu Chinezii şi Japoniezii. Din Petersburg se anunţă, că conform ştirilor sosite din Vladivostok, în Japonia circulă veşti foarte alarmate. În întreaga Japonia nu se vorbeşte despre altceva, decât despre izbucnirea unui nou războiu între ambele ţări. Pretutindeni se întăresc trupele şi se vorbeşte, că campania împotriva Rusiei încă nu e terminată. Japoniezii vor să izoleze Rusia de oceanul pacific, unde n'are ce căuta. Se crede, că anul viitor războiul va izbucni cu siguranţă. De-asemena face mari preparative de războiu şi China mai ales la frontiera ruso-chineză.

Mănăstiri bulgăreşti atacate de bande sârbeşti. Din Perlepe se anunţă, că Sârbii au început iar să se organizeze în bande. Câteva din acestea au atacat şi prădat mai multe mănăstiri bulgăreşti.

Judecată furcească. Sultanul Muley-Hafid punând mâna pe pretendentul Bu-Hamara, care i-a cauzat ani dearândul atâtea griji negre, l-a executat în cel mai barbar mod. L'a lăsat întâi su-l sfâşie lei, după aceea abea l-a puşcat.

Bandele greceşti. La Scivant a fost deunăzi o ciocnire între o bandă grecească şi un detaşament de jandarmi. Un ofiţer şi un jandarm au fost ucişi, un ofiţer şi 2 jandarmi răniţi. Banda a fugit apoi în munţi.

Bandiţi persiani la graniţa rusă. Telegramă din Tiflis: Din Belesunar vine ştire, că bandiţii persiani şi-au făcut din nou apariţia la graniţa dinspre Rusia. S'au trimis trupe spre a întări posturile de grenieri dela frontiera persană.

Dramă conjugală la Cernăuţi. Arândaşul Vasile Cziembowsky a ucis în stradă cu focuri de revolver, pe soţia sa Lulia, pentru că părăsise domiciliul conjugal şi cu toate stăruinţele bărbatului, nu voise să se întoarcă. Uciagaşul a fost urmărit de trecători, dar n'a putut fi ajuns, isbutind astfel să se facă nevăzut.

„La mănăstirea Sinaii (România), noaptea în vremea în care am fost eu, scrie „N. R.“, un călugăr cădelniţa cu tutun în loc de tămâie în aprobarea şi risetele celor mai mulţi dintre colegii lui, turmentaţi de beutură ca şi el“. Tăman după prescripţiile canoanelor!

Sfaturi medicale.

Leac pentru friguri. Nainte cu o zi sau două de a ne apuca frigurile vom lua

sare amară, căci e mai aproape la fiecare casă. Punem sarea amară într'un păhar cu apă, o clătim bine până să topeşte şi o bem pe nerăsuflete, căci altfel n'are leac. Este bine să luăm aceasta doctorie pe nemâncate şi de mai multe ori. Când boala a încetat să ne cuprindă, când au început durerile de cap şi tremurul, atunci vom lua chinină. Vom pune-o într'un păhar cu apă şi o bem pe nerăsuflete; ori punem chinina într'o foaie de ţigară, facem un cocoloş şi-l înghiţim într'o lingură de apă. O doctorie bună e şi pelinul, rădăcină ori foi, cât mai multe pisate cu muchia de topor; vom pune într'un vas cu apă să se plămădiască vre-o zece ciasuri şi când încep fiorii, strecurăm şi bem un păhar din apa astfel pregătită. Şi dacă frigul n'ar încetă, fă de mai multe ori așa.

Încărunţirea părului. Culoarea părului depinde dela materia colorată ce se află în el. Dacă materia aceasta lipseşte cu totul, părul e alb. Lipsa de materie colorată, face ca la bătrâneţe să devină părul alb. De regulă încărunţirea începe pe la tâmplă şi de aci se întinde peste tot părul capului şi a celorlalte părţi ale corpului. Părul albit este deja dela rădăcină alb, sau după ce a ajuns la o lungime oarecare, nu mai capătă materie colorată şi devine alb. Un fir de păr deja alb, dacă îl zmulgem, va creşte la loc un fir tot alb. Cu toate acestea un păr, în parte devenit cărunţ, în urma unor boale de nervi, poate recăpăta culoarea sa de mainainte. Deci se vede, că nervii au înrîurire asupra materiei colorate din păr. Cu drept-cuvânt se poate zice, că cineva a încărunţit în urma supărărilor şi a grijar, sau, că a încărunţit peste noapte, etc. Încărunţirea timpurie la om este de regulă moştenire din familie. Pentru a împedeca astfel de cazuri nu există mijloace.

Inecatul la copii. Nu numai la copii, dar chiar şi la oameni mari le ajunge, mai ales când mănâncă, câte o frimitură în răsuflare. Un mijloc ușor de a alunga frimitura din locul nepotrivit e următorul: luăm amândouă mâinile celui cu frimitura în gât şi i-le întindem bine. În modul acesta se lărgeste pieptul așa de tare, încât răsuflarea alungă frimitura afară.

Dacă-ţi curge sângele din nas, culcă-te cu faţa în sus afară la aer, pune pe frunte cârpe cu apă rece şi pe obraz te stropeşte cu apă rece; în nas trage apă cu zamă de lămâie, ori peatră acrå, ridică braţele şi nările le strânge, dacă nu se opreşte, trage în nări şi prav de ipsos, astupându-le cu vată înmuiată în puţină apă amestecată cu vra-o 10—15 picături de perciorură de fer sau 4 părţi antipirină şi 10 de apă.

Contra muşcăturilor de şerpi veninoşi, e dovedit de bun, alcoolul (rachiul), cu care spălăm bine rana, legându-o însă îndată după muşcare bine din sus şi din jos. Călătorii din Africa, unde sunt mulţi şerpi veninoşi, recomandă, ca cel muşcat să bea atâta rachiu, până nu mai ştie de el. Veninul rachiului omoară veninul şerpelui. La tot cazul să cerem şi sfatul medicului.

Cel mai mare duşman!

De când ştiinţa medicală s'a convins, că partea cea mai mare a morburilor, devine din însuşi bacilii interni ai omului, se caută modalităţile, ca acestea să se stârpească. Mai multe boli obvenite din bacilii interni, le-a şi succes ştiinţei medicilor a le răpune. Numai una încă nu le-a succes până acum şi aceea e bacilul *ofticeii*, cu toate, că biblioteca lui **Koch** e uriaşă întru studiarea pentru stârpirea bacilului tuberculozei. — Acum, că unui medic maghiar: Dr. *Wettenstein József* i-a succes a află călăul bacilului ofticeii, au încetat orice campanie asupra acestei teme.

Vistitul profesor bacterologic Dr. **Augustini Béla**, controlează acum „Soc. pe acţiuni“ („*Dr. Wettensteini-Sanatorium Részvénytársaság*“ din Budapesta, *Rákoczi ut. Nr. 18*; iar despre succesul, ce l-a avut asupra bacilului ofticeii cu bolnavii din acest institut numitul profesor, dă următorul raport:

„În şirul controlului, am constatat, că manauarea cu Camain, face ca bacilii să treacă printr-o schimbare prin intestinale bolnave. La gruparea primă par a fi nişte gămălii puse peste olaltă. Aceste gămălii apoi cu ajutorul microscopului se pot observa, până când mijlocul bacilului e întunecat.

Aşa fel de bacilii, încă de mult sau observat cu atenţiune, şi au fost de părerea, că bacilii dintre gămălii au partea „spora“, aşadară o apărare intestinală. Contrar altora, Koch şi alţi învăţaşi colegi, au ajuns la observarea, că bacililor, cea parte, care nu se feştesc sau colorizează şi cari în microscop se întunecă acelea-s „vacuole“ (orbecate).

Pe baza constatării, la tot cazul, observarea ultimă trebuie să o luăm în considerare. Aproape la toate ciupercile, ca şi la bacterium, spora e deasă, sunt din material plazmetic, care material în ultramicroscop e luminos luciu, îndeosebi dacă îl feştim. Vacuola, sau piaţa apei, din bacterium, nu părţile vie şi înmulţirea bacililor „vacuola“ şi pustiirea lor e de explicat.

Acestor observări, adevăresc chiar şi acei bolnavi, cărora le-am aplicat observarea mea, pe cari dl Dr. *Wettenstein József* i-a îngrijit. Intestinele acestora, conform ultuitului cu Comain, mai încet sau repede, chiar părţile atacate, merg spre vindecare, căldurile scad, cu încetul dispar, tusa dispare, apetitul începe, şi trupul înaintează spre întărire şi îngrăşare. Pe lângă acestea în bacilii se înmulţesc vacuolii în mare măsură, chiar atunci însă, numărul bacililor scad, la urmă cu totul dispar.

În interesul bolnavului, şi întru îmbunătăţirea sănătăţii lui, trebuie să continuăm cu stârpirea bacililor, cari îi cauzează perderi.

Profesorul Dr. Augustini, în cultura sa şi rivna dată în sanatoriu *Dr. Wettenstein-Szanatorium Részvénytársaság rendelő intézet*, în care obvin sute de morburi de acest fel, pe cari bolnavi şi acum îi observează cu atenţiune şi despre rezultatele obţinute, Dr. Augustini îşi va face darea de seamă, după-ce s'a convins pe deplin despre rezultate.

ILUMINAŢIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apeduct şi maşini agronomice.

Indrumări şi prospecte de

SINGER F. şi R.

antreprisă de inginerie şi electrotehnică

Budapest, V. Kálmán-utca 15.

Multe referinţe de primul rang.

TELEFON 63—01.

3340. sz. k. 1909.

Publicațiune.

Se aduce prin aceasta la cunoștință, că controla militară a *glotașilor* se va ținea în Caransebeș în 8 Octomvrie st. n. 1909, în casa orașului cea veche.

Prin aceasta se avizează toți acei glotași, atât din orașul Caransebeș, cât și din jur, cari aparțin cercului de activitate al Caransebeșului, cari sunt provăzuți cu clauzula de recrutare, sau de rezervă născuți în anii 1867—1875, ca în ziua susnumită, să se prezenteze nesmintit la 7 ore dimineața în curtea magistraturei celei bătrâne, căci la caz contrar vor fi supuși celei mai aspre pedepse.

Caransebeș, 13 Sept. n. 1909.

Bastius,
primar înlocuitor.

Comunitatea de avere a fostului Reg. confiniar Romano-Banatic Nr. 13.

Nr. 2314/1909.

Onorat oficiu comunal!

Din partea Comunității de avere a fostului regiment confiniar romano-banatic Nr. 13. se vor distribui pentru anul școlar 1909/1910 la elevi ai școalelor medii, anume: gimnazii, școale reale, comerciale, școale militare și îndeosebi acelor, care frecventează academia de silvicultură, alte academii sau universități, ajutoare în bani, ceea-ce pe această cale se aduce la cunoștința tuturor interesaiților.

Ajutoarele se vor conferi numai la acei fii ai împăduriților, care dovedesc progres bun în studii și au purtare bună.

Cei-ce doresc să obțină vr'unul din aceste ajutoare sunt provocați, a-și subșterne petițiile lor, timbrate în toată regula, Comu-

nității de avere până la 25 Octomvrie 1909 st. n.

Rugările petenților au să fie instruate cu următoarele documente:

1. Atestat școlar din anul școl. 1908/1909 în original sau în copie legalizată, din care se va vedea progresul fiecăruia.

2. Certificat despre frecventarea școlii în anul școlar curent.

3. Atestat despre averea mișcătoare și nemișcătoare a familiei și despre numărul membrilor aceleiași după formularul alăturat la acest concurs sub 1 /.

Se observează în fine, că petițiile elevilor școalelor medii numai în cazul acela vor fi

luate în considerațiune, dacă se dovedește, că petenții au absolvat cel puțin 5 clase.

Onoratul oficiu comunal este rugat a publica concursul de față în comună, cu observarea, că petițiile întrate după terminul fixat mai sus, asemenea și petițiile acelor școlari, cari nu vor fi instruate cu documentele specificate mai sus, sau frecventează alte institute și nu cele specificate în acest concurs, nu se vor lua în considerațiune.

Din ședința Comitetului ținută în Caransebeș la 22 Septemvrie 1909.

Constantin Burdia,
Cons. aulic — președinte.

R. GRAU și FIUL CARANSEBEȘ

Telefon 47.

păpucar.

Telefon 47.

*Cel mai mare magazin pentru
domni, dame și copii.*

Singurul vânzător a renumitelor
fabricate:

**„Cobrak”,
„Danubia”, „Chasalla”**

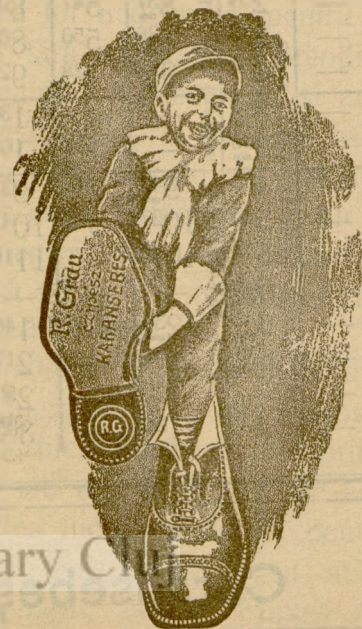
precum și a ghetelor curat americane.

Galocini curat de Petersburg marca „Treiunghiu”.

Face ghete fine, moderne după măsură.

*Lucrătoare arangiată de a lucra cu
mașini.*

— Reparează prompt și eftin. —

„MEHADIA”

Casă de păstrare pe acții în Mehadia.

Acoardă împrumuturi ipotecare replătibile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale; împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară, escontează cambii cu 3, eventual cu 2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni, acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe amane și pe efecte. Primește

**depuneri
spre fructificare**

pentru cari solvește 6% interese. Interesele neridicate se adaug 6 în 6 luni, anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la capital și se fructifică mai departe. Darea pentru interesele de depuneri o solvește institutul. Depuneri se pot face și prin poștă, având a se indica adresa exactă a deponentului. Rezolvarea urmează cu întoarcerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot face prin poștă.

Direcțiunea.

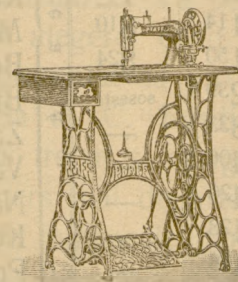
TIPOGRAFIA LUI JACOBOVITS
din Karansebes primește spre

efectuare:
toffelul de tipărituri bătătoare
în arta tipografică.

Mașine de cusut

Pfaff

pentru economia casei și
industrie.

Ameliorările cele mai noi.

== Încredere necondiționată. ==

O mașină de cusut ieftină e pentru economia casei un obiect foarte scump și nefolositor, deoarece în continuu cere reparaturi și tocmai atunci nu funcționează când e mai de lipă.

Deposit la:

Adalbert Blascheck
Karansebeș.

**Fabrica de țiglă și
cărămidă, cu abur a
orașului Caransebeș.**

Recomandă onoratului public fabricațiunea sa de prima calitate pe lângă cele mai avantajoase
prețuri.

Calitate exemplară
= de primul rang =
precum:

cărămidă de mașină, cărămidă pentru zidit preșuită (keramit), pentru baltituri. Țiglă mică de mână, țigle presuite cu mașina, țigle pentru coama caselor, țigle crestate fran-
= ceze și țigle catranizate. =

Modalități de solvire avanta-
= gioase și după invoiala =

Roagă sprijinul on. public

MILINYI ROBERT,
directorul țiglariei orașului.

Mersul trenurilor reg. Ungare

valabil din 1 Maiu 1909.

Budapesta—Timișoara—Lugoș—Caransebeș—Orșova—Verciorova și înapoi														
Pers. 712	Accel. 708	Pers. 714	Accel. 704	Pers. 728	Pers. 710	Expr. 702	Numele stațiilor:	Expr. c/701	Pers. 163/709	Pers. 727	Pers. 715	Accel. 3/703	Pers. 713	Accel. 15/707
830	940	1205	240	735	805	1130	pl. Budapesta (gara de apus)	sos. 1250	715	725	1040	125	405	635
604	251	857	822		526	434	sos. Timișoara-Iosefin	801	945	—	436	750	—	117
1145	702	—	1145		925	—	sos. Baziaș (189)	—	428	—	—	328	pers. 955	—
1100	—	1100	1100		738	—	” Arad (156)	—	709	—	741	615	739	—
1008	450	p. I-III 740	1008		1001	—	” Băile Buziaș (166) p. la 31 Mai	—	725	Pers. I-III	1001	520	I-III	1118
pers. 744	1118	1118	515	pers. 742	520	—	pl. Băile Buziaș (166) dela 1 Iulie	—	1008	743	1001	450	450	—
I-III	1217	1217	428	I-III	328	—	” Baziaș (189)	—	1145	I-III	—	236	702	702
			448		615	—	” Arad (156)	—	1100	—	1100	1100	356	356
635	—	247	831	540	755	440	pl. Timișoara-Iosefin	755	734	912	641	734	1240	—
642	—	254	837	547	802	—	sos. Timișoara-Fabric	—	727	906	634	728	1233	—
647	—	212	838	550	805	—	pl. Lugoș (193)	—	725	905	633	727	1228	—
838	—	934	938	728	922	541	sos. Băile Buziaș (193)	646	610	723	505	621	1105	—
—	—	842	—	—	138	—	” Ilia (Marosillye 193)	—	—	—	—	—	943	—
—	—	805	—	107	107	—	pl. Lugoș (193)	—	—	237	—	—	720	—
846	—	442	943	745	933	543	sos. Karansebes (175)	644	559	713	459	611	1052	—
956	—	546	1027	848	1043	627	pl. Ujkaransebes boctăria 55	602	459	615	400	528	950	—
—	—	557	1037	—	1116	633	” Herkulesfürdő (Băile Herc.)	656	452	—	—	522	930	—
—	—	605	—	—	—	—	sos. Orșova	—	443	—	—	—	923	—
—	—	830	1238	—	146	829	pl. Verciorova	345	220	—	—	324	644	—
—	—	858	104	—	217	854		315	140	—	—	255	605	—
—	—	—	115	—	256	859		255	1259	—	—	221	—	—
—	—	—	124	—	305	907		245	1250	—	—	213	—	—

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Caransebeș—Hațeg și înapoi.

Amestecat 6412	Amestecat 6414	Per. și am. 6416	Numele stațiilor	Amestecat 6411	Amestecat 6413	Amestecat 6415
—	1015	940	pl. Bpesta gara-apus	635	715	—
—	755	300	pl. Timișoara-Iosefin (172)	1240	734	—
—	816	140	pl. Orșova (172)	217	858	—
—	1122	610	pl. Karansebes (172)	730	418	—
—	—	—	Karansebes-cazarm.	723	411	—
—	1135	623	Karansebes-fabr.-țigl.	718	406	—
—	1148	636	Jász	702	380	—
—	1156	644	Obrezsa	656	344	—
—	1208	656	Glimboca	645	332	—
—	1235	726	Nándorhegy	630	316	—
—	1247	738	Csirésa	605	256	—
—	101	757	Ruszkab.—Voiszlova	554	244	—
—	114	810	Márga	533	226	sos. 226
408	150	824	Boucár	521	214	905
458	239	sos. 239	Bukova	—	101	817
552	333	—	Zajkány	—	1207	723
615	406	—	Várhely	—	1141	657
629	420	—	Nagypestény	—	1102	623
635	428	—	Kernyesd	—	1054	616
644	438	—	Poklisa	—	1043	606
706	501	—	Hátszeg	—	1018	544
715	510	—	sos. Váralja (159)	—	958	528
1035	820	—	sos. Piski (159)	—	610	402
1006	755	—	sos. Petrozsény (159)	—	715	1036

Cupeuri directe, cari nu se schimbă sunt următoarele:

Budapesta gara-apus—Báziás cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 805 seara. || Din Baziás pleacă la 428 d. am. cl. I—III.

Budapesta gara-apus — Orșova cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 1015 noaptea.
Budapesta gara-apus—Băile dela Buziaș.
(Peste Timișoara-Iosefin clasa I—II.)
(Numai din 15—Iunie 15 Septemvre.)
Din Budapesta pleacă la 940 dimineața || Din Buziaș pleacă la 1118 dimineața.

Timișoara-Iosefin—Oravicza:
Din Timișoara-Iosefin pleacă la 843 seara.
Din Oravicza pleacă la 225 noaptea.

Cupeuri restaurante se adaugă între:
Budapesta gara-apus și între Karansebes, daici pleacă la 528 dimineața. || Din Budapesta pl. la 240 după amez.

Explicarea semnelor: Timpul de noapte se socotește dela orele 600 până la orele 559 min. Minutele ce sunt cu linie din jos. de exem. 00 înseamnă orele de noapte.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai moderate la administrația foii noastre. ::